

JĘZYK UKRAIŃSKI POZA GRANICAMI UKRAINY: PROBLEMY BADAWCZE

Lubelszczyzna jako teren pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego, jej sytuacja językowa i kulturowa stawiają przed badaczami wiele istotnych problemów, wśród których tymi najbardziej wieloaspektowymi wydają się być kwestie, związane z językiem ukraińskim w Polsce. Komisja Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych PAN Oddział w Lublinie posiada olbrzymie doświadczenie w badaniach nad językiem i kulturą pogranicza oraz nad polsko-ukraińskimi związkami kulturowymi, co znalazło swoje odzwierciedlenie m.in. w organizacji polsko-ukraińskiej współpracy badaczy w dziedzinie językoznawstwa, literaturoznawstwa, socjologii, historii, kulturoznawstwa oraz innych dziedzin naukowych, podejmujących problemy kultur sąsiadujących narodów. Wyniki tej współpracy można obserwować podczas licznych spotkań naukowców polskich i zagranicznych, w czasie których poruszają się nad wspomnianymi problemami.

Niniejszy tom jest rezultatem badań naukowców z różnych ośrodków nie tylko z Polski i Ukrainy, ale też z innych państw sąsiadujących z Ukrainą, którzy zajmują się szeroko pojętym zagadnieniem funkcjonowania języka ukraińskiego poza granicami Ukrainy. Jego wieloaspektowość i złożony charakter problemów badawczych znalazł odzwierciedlenie w artykułach, składających się na przedstawiany tom.

Wśród poruszanych w nim zagadnień w sposób szczególny wyróżnia się problem rozwoju i funkcjonowania gwar ukraińskich w obszarze przygranicznym ukraińskiego terytorium językowego oraz w sąsiedztwie gwar innych języków poza granicami Ukrainy: w Polsce, Słowacji, Rumunii, Mołdawii, Rosji, Węgrzech, na Białorusi. Uczeni podejmują problemy specyfiki funkcjonowania systemu gwarowego poddawanego wpływom obcego języka literackiego oraz gwar sąsiadujących, problemy stanu zachowania i osobliwości rozwoju gwary w tych warunkach, typologii gwar ukraińskich poza granicami Ukrainy i na terenach pogranicza językowo-kulturowego. Do ważnych aspektów badawczych należy również rozwój formy pisanej gwar ukraińskich, zwłaszcza języka utworów pisarzy ludowych oraz innych form gwary utrwalonej na piśmie: inskrypcji nagrobnych, listów prywatnych i in.

Równie ważnym jest zagadnienie ukraińskiego języka literackiego czasopism, tłumaczeń i innego rodzaju wydań, które ukazują się na terytorium nie tylko Polski, ale i innych państw. Uwagę uczonych zwróciło też nowe zjawisko: funkcjonowanie literackiego języka ukraińskiego na płaszczyźnie komunikacji przedstawicieli najnowszej fali emigracji, w tym emigracji zarobkowej.

Badania funkcjonowania i rozwoju języka ukraińskiego poza granicami Ukrainy obejmują również problemy nauczania języka ukraińskiego jako obcego i jako języka mniejszości narodowej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej i Europy Zachodniej. Stąd też w niniejszym tomie przedstawiony został również dorobek badaczy w dziedzinie lingwodydaktyki oraz lingwistyki kontrastywnej jako podstawy nauczania języka ukraińskiego jako obcego.

Mamy nadzieję, że przedłożony tom przyczyni się do dalszego rozwoju współpracy badaczy w Polsce i poza jej granicami, efektem której będzie pogłębienie wiedzy z zakresu funkcjonowania języka ukraińskiego poza granicami Ukrainy, specyfiki pogranicza językowo-kulturowego i związków kulturowych narodów sąsiadujących.

Od Redakcji